

HABSBURSKÉ REPREZENTAČNÍ PROSTORY

Tschechisch / Česky

ALBERTINA

O historii paláce

Vídeňská Albertina patří k nejvýznamnějším sbírkám na světě. Od roku 1805 sídlí v jednom z nejnádhernejších klasicistních paláců v Evropě. Její název pochází od sasko-těšínského vévody Alberta, zakladatele sbírky a zetě Marie Terezie. Vévoda Albert nechal v letech 1802 až 1804 rozšířit barokní městský palác hraběte Silva-Taroucy vybudováním impozantního křídla se slavnostními prostory, jež postavil belgický architekt Louis de Montoyer. Vzácné vybavení ve stylu Ludvíka XVI. bylo dodáno francouzskými královskými dílnami v Paříži a Versailles. V roce 1822 dal adoptivní syn a dědic vévody Alberta, arcivévoda Karel, podnět k rekonstrukci nynějších habsburských reprezentačních prostor ve stylu francouzského empíru a pověřil Josepha Danhausera, aby palác vybavil ušlechtilým nábytkem a uměleckými parketovými podlahami. Aristokratický historický vzhled palácových průčelí z roku 1867 pochází od Karlova nejstaršího syna, arcivévody Albrechta. V letech 1895 a 1897, v poslední fázi zařizování paláce, vzniklo za Albrechtova synovce a adoptivního syna, arcivévody Bedřicha, takzvané „španělské apartmá“, jediná stálá rezidence španělské královské rodiny mimo vlastní zemi.

Palác sasko-těšínského vévody Alberta, 1816
© Vídeň, Albertina

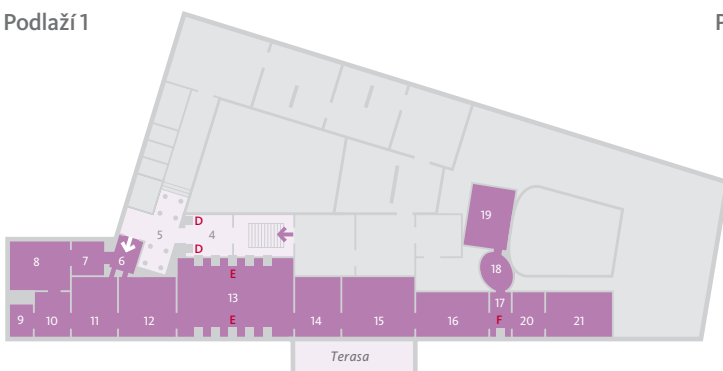
Habsburské reprezentační prostory

Habsburské reprezentační prostory zahrnují 21 komnat, které se rozkládají ve dvou podlažích paláce. Jejich prostorovým a reprezentačním středem je sál Múz, který je z obou stran obklopen panskými apartmány. Po znárodnění paláce Rakouskou republikou v roce 1919 sloužily nádherné reprezentační místnosti jako depozitář, knihovna a kanceláře. Po desetiletích úpadku, především po druhé světové válce, bylo za ředitele Klause Albrechta Schrödera započato s restaurováním významných slavnostních prostor a také s renovací historických fasád. Dnes skvostné slavnostní prostory opět unášejí návštěvníky do přepychové říše klasicismu, zatímco obnovené fasády svědčí o mimořádném postavení paláce a příslušnosti jeho habsburských obyvatel k nejvyšší společenské třídě.

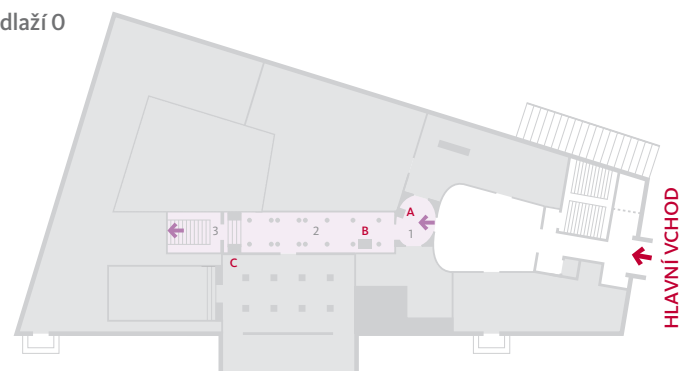
Legenda

1	Minervina síň	15	Audienční pokoj
2	Sloupořadí	16	Rokokový pokoj
3	Schodiště sfing	17	Wedgwoodův kabinet
4	První vestibul	18	Oválný kabinet
5	Druhý vestibul	19	Úmrtní pokoj arcivévody Karla
6	Pokoj s krbem	20	Malé španělské apartmá
7	Soukromý kabinet	21	Velké španělské apartmá
8	Ložnice arcivévody Karla	A	Socha Minervy (Josef Klieber)
9	Zlatý kabinet	B	Spící bojovník
10	Písárna	C	Sfingy
11	Čajový salón	D	Dvě múzy (Johann Martin Fischer)
12	Kulečnickový pokoj	E	Apollón a devět Múz (Josef Klieber)
13	Sál Múz	F	Bysta Alberta Sasko-Těšínského (Fran Xaver Messerschmidt)
14	Přijímací salón		

Podlaží 1

Podlaží 0

OBYVATELÉ

1794–1822

Vévoda Albert a arcivévodkyně Marie Christina

Sasko-těšínský vévoda Albert (1738-1822) se roku 1766 oženil s nejmilejší dcerou Marie Terezie, velkovévodkyní Marií Christinou (1742-1798). Jako svatební dar obdržel mimo jiné těšínské vévodství a od té doby se nazýval vévodou sasko-těšínským. Roku 1780 přesídlili manželé jako místodržitelé rakouského Nizozemí do Bruselu. Už v roce 1792 ale uprchli před blížícími se francouzskými revolučními oddíly zpět do Vídně a nastěhovali se do bývalého paláce hraběte Silva-Taroucy na Augustiniánské baště, který jim daroval císař František II./I. V letech 1802-1805 nechal vévoda Albert v paláci umístit svou slavnou sbírku grafik a roku 1816 z ní prostřednictvím fideikomisu učinil majetek, který nelze prodat ani dělit. Upomínka na zakladatele se dodnes zachovala v názvu sbírky „La collection Albertina“, který byl poprvé použit roku 1870.

1822–1847

Arcivévoda Karel a princezna Henrietta

Roku 1822 zdědil palác adoptivní syn vévody Alberta, arcivévoda Karel (1771-1847), který se oženil s hesenskou princeznou Henriettou Nasavsko-Weilburskou (1797-1829). Arcivévoda Karel, slavný vítěz v bitvě u Aspernu proti Napoleonovi (21./22. května 1809), nechal palác v letech 1822 až 1825 rozsáhle přestavět. Byla to právě princezna Henrietta, která zde v roce 1823 postavila svým dětem ozdobený vánoční strom. Ten se pak stal tradicí, která se rozšířila do celého Rakouska.

1847–1895

Arcivévoda Albrecht

Arcivévoda Albrecht (1817-1895), nejstarší syn arcivévody Karla, byl od dětství předurčen k vojenské dráze. Jeho jezdecký pomník před palácem ho oslavuje jako vítěze v bitvě u Custozy (1866). V roce 1847 zdědil majetek a državy svého otce a díky používání moderních technologií jako parní pohon u tažných strojů získal značný majetek.

1895–1919

Arcivévoda Bedřich

Arcivévoda Bedřich (1856-1936) byl po smrti otce v roce 1874 adoptován arcivévodou Albrechtem. Jako vrchnímu veliteli c. a k. armády v 1. světové válce mu byl roku 1919 vyvlastněn veškerý majetek a přišel i o sbírku grafik, která byla v paláci umístěna. Jeho rodina odešla do maďarského exilu. S sebou si mohla vzít veškerý movitý majetek jako křišťálové lustry, koberce a sedací soupravy. Někdejší habsburské prostory byly od roku 1920 využívány jako výstavní prostory, depozitáře, knihovna a kanceláře,

Anonym, Albert Sasko-Těšínský, 1777; © Albertina, Vídeň | Alexandre Roslin, Arcivévodkyně Marie Christina, 1778; © Albertina, Vídeň; trvalá zápůjčka Rakouské státní knihovny Vídeň | Georg Decker (podle Antona Einsleho), Arcivévoda Karel Rakouský, po roce 1847; © Albertina, Vídeň | Johann Nepomuk Ender, Princezna Henrietta Nassavsko-Weilburská se svým nejstarším synem arcivévodou Albrechtem, bez datace; © Albertina, Vídeň | Georg Decker, Arcivévoda Albrecht; bez datace; © Albertina, Vídeň | Anonym, Arcivévoda Bedřich; bez datace; © Albertina, Vídeň

Vévoda Albert Sasko-těšínský

Arcivévodkyně Marie Christina

Arcivévoda Karel

Princezna Henrietta
Nasavsko-Weilburská

Arcivévoda Albrecht

Arcivévoda Bedřich

Reprezentační prostory

Pokoj s krbem, soukromý kabinet a ložnice situační plán → místnosti 6, 7 a 8

Přístup do habsburských reprezentačních prostor je přes oválnou *Minervinu síň* se sochou bohyně v nadživotní velikosti od Josepha Kliebera (1823). *Sloupořadí a schodiště sfing* pak vedou k slavnostním prostorům v pianu nobile. Přes *první a druhý vestibul* a také přes *pokoj s krbem*, zřízený v roce 1885, a malý, zvláště bohatě vybavený *soukromý kabinet* se dostanete do bývalé *ložnice arcivévody Karla*. Na stěnách se původně nacházely drahocenné hedvábné potahy. Ty nechal sejmut arcivévoda Bedřich, který měl ve zvyku pořádat zde své exkluzivní kuřácké kroužky.

Zlatý kabinet a písárna situační plán → místnosti 9 a 10

V *písárně* se habsburské reprezentační prostory představují v celé své kráse. Drahocenná výzdoba a vybrané materiály autenticky zprostředkovávají okázalý vzhled komnat po přestavbách provedených arcivévodou Karlem (1822-25). Sousední *zlatý kabinet* svědčí o vysoké kvalitě a mimořádně bohatém vybavení z dob vévody Alberta. Speciální slitina (23karátové zlato, půl karátu stříbra a půl karátu mědi) dodnes nese ochrannou známku „Albertina-Gold“.

Čajový salónek a kulečnickový pokoj situační plán → místnosti 11 a 12

Čajový salónek s karmínově rudými závěsy a tapetami a do žluta laděný kulečnickový pokoj, který se nachází hned vedle, mají překvapivou historii: vybavení obou komnat bylo v roce 1867 arcivévodou Albrechtem vyměněno. Za tím účelem byla posunuta dělicí stěna a osa okna, poté byly vyměněny veškeré dekorační prvky obložení a oken a také podlahy. (A pokud jde o ten čaj: od roku 1895 bylo do Vídně dodáváno máslo T.E.E. z Těšínské arcivévodské mlékárny (Teschner Erzherzogliche Molkerei), což dodnes připomíná označení „čajové máslo“). *Kulečnickový pokoj* sloužil večerní zábavě šlechticů. Zvláště vévoda zvláště vévoda Albert a arcivévoda Karel dávali přednost hraní kulečnicku před hazardními karetními hrami.

Sál Múz situační plán → místnost 13

Sál Múz sloužil jako jídelna a nabízel reprezentativní rámec pro honosná soirée a okázalé plesy. Toto centrum habsburských reprezentačních prostor bylo osvětleno pěti skvostnými křišťálovými lustry. Díky 258 svíčkám upevněným do otáčecího rozetového vlysu zářil sál v moři světla. K okázalému vzhledu přispívají i cenná štuková mramorová obložení nástěnných polí a pilastrů a také pozlacené dveře a ozdoby. Svůj název získal sál podle figurálního cyklu „Apollón a devět Múz“. Pískovcové postavy v životní velikosti, jejichž leštěný bílý povrch imituje mramor, pocházejí rovněž od Josepha Kliebera, který se při této práci nechal inspirovat díly sochaře Antonia Canovy.

Ložnice arcivévody Karla; © Albertina, Vídeň / foto: Anna Blau; nábytek: trvalá zápůjčka MAK – Rakouského muzea užitého umění / současného umění | Čajový salónek; © Albertina, Vídeň / foto: Andreas Hofer | Písárna; © Albertina, Vídeň / foto: Rupert Steiner; nábytek: trvalá zápůjčka MAK – Rakouského muzea užitého umění / současného umění | Sál Múz; © Albertina, Vídeň / foto: Andreas Hofer

Ložnice arcivévody Karla

Čajový salónek

Písárna se zlatým kabinetem v pozadí

Sál Múz

Reprezentační prostory

Přijímací salón a audienční pokoj situační plán → místnosti 14 a 15

Oba reprezentační pokoje princezny Henrietty Nasavsko-Weilburské poskytují autentický obraz rakouského empírového stylu, neboť se jejich vybavení uchovalo od roku 1823 téměř beze změny. Na tomto francouzském stylu v Rakousku lpěl nimbus čehosi revolučního, což byl důvod, proč si jej císařský dvůr i vysoká šlechta tak málo cenili a dávali naopak přednost biedermeieru. Historický nábytek, ušlechtilé parketové dýhy ze dřeva citroníku, mahagonu a palisandru, bohatá výzdoba pozlacená technikou lesku a matu a také jemné malby na stropě a zdech svědčí o vysoké umělecké dovednosti a dobrém vkusu toho, kdo je pořizoval.

Rokokový pokoj situační plán → místnost 16

Rokokový pokoj je jediná místnost nádherných komnat ve stylu takzvaného „druhého rokoka“. Arcivévoda Albrecht, který je zobrazen na velkém obraze při svých posledních manévrech, nechal pokoj v roce 1875 nově upravit. Bývalá pracovna princezny Henrietty Nasavsko-Weilburské sloužila po její smrti (1829) šesti dětem jako vyučovací místnost. Arcivévoda Karel kladl velký důraz na obsáhlé vzdělání v přírodovědných a humanitních oborech a podporoval moderní učební plány a učitele s liberálními názory. Byl mezi nimi také právník a botanik Ludwig rytíř von Köchel, který svému bývalému žákovi arcivévodovi Albrechtovi věnoval seznam Mozartových děl („Köchelův seznam“) publikovaný v roce 1862.

Wedgwoodův kabinet situační plán → místnost 17

Zvláštností tohoto malého kabinetu jsou čtyři velké dřevěné tabule zapuštěné do stěny, jejichž naturalistické malby plné fantazie a s náročnou kompozicí znázorňují čtyři živly: zemi, vodu, oheň a vzduch. Za zmínku stojí vzácné porcelánové tabulky z anglické manufaktury Josiaha Wedgwooda, které jsou zasazené do dřevěných desek a představují mytologické výjevy. Do roku 1792 zdobily „Temple du Soleil“ v parku vévody Albrechta na bruselském zámku Laeken a při jeho útěku v témže roce byly převezeny do Vídně.

Oválný kabinet a úmrtní pokoj arcivévody Karla situační plán → místnosti 18 a 19

Stěny *Oválného kabinetu* nejsou kupodivu ozdobeny hedvábím, ale papírovými tapetami. Pásky tapet, zhotovené podle vzoru ve svinibrodské zeleni, jsou stejně jako jejich historický předobraz z roku 1829 výhradně ruční práce. V sousedním *úmrtním pokoji arcivévody Karla* stojí tři páry nábytku od Josepha Danhausera, patřící k původnímu vybavení, mj. trvalé zápůjčky MAK – Rakouského muzea užitého umění / současného umění ve Vídni. Svědčí o vysokém řemeslném umu vídeňské manufaktury známé svým ryzím designem.

Španělské apartmá situační plán → místnosti 20 a 21

Tzv. španělské apartmá vzniklo v roce 1895 za arcivévody Bedřicha jako stálé a jediné rezidenční apartmá španělské královské rodiny mimo její území. Do roku 1918 tady během častých pobytů ve Vídni přechodně bydlela Bedřichova sestra Marie Christina, manželka španělského krále Alfonse XII., který zemřel v roce 1885, a jejich syn Alfons XIII., narozený roku 1886. V důsledku poškození za války se z někdejších sedmi místností, které apartmá zahrnovalo, dochovalo po roce 1952 jen malé a velké apartmá. Ta bylo možné opět vybavit původním nábytkem od Josepha Danhausera.

Audienční pokoj; © Albertina, Vídeň / foto: Andreas Hofer | Rokokový pokoj; © Albertina, Vídeň / foto: Andreas Hofer | Wedgwoodův kabinet; © Albertina, Vídeň / foto: Andreas Hofer | Úmrtní pokoj arcivévody Karla; © Albertina, Vídeň / foto: Anna BlaU | Oválný kabinet; © Albertina, Vídeň / foto: Anna BlaU; nábytek: trvalá zápůjčka MAK – Rakouského muzea užitého umění / současného umění | Malé španělské apartmá; © Albertina, Vídeň / foto: elwoods.at; nábytek: trvalá zápůjčka MAK – Rakouského muzea užitého umění / současného umění | Velké španělské apartmá; © Albertina, Vídeň / foto: Andreas Hofer

Audienční pokoj

Rokokový pokoj

Wedgwoodův kabinet

Nahoe: úmrtní pokoj arcivévody Karla
Dole: Oválný kabinet

Malé španělské apartmá

Velké španělské apartmá

ALBERTINA

Albertinaplatz 1

1010 Vídeň

T: +43 (0)1 534 83-0

F: +43 (0)1 534 83-199

E: info@albertina.at

www.albertina.at

OTEVÍRACÍ DOBA

denně od 10 do 18 hodin

středa od 10 do 21 hodin

ALBERTINA